

LIITE:

ILO:n alkuperäiskansayleissopimuksen ratifioinnin esteet on ensin poistettava

Selvennykseksi on todettava, että ILO sopimus no. 169 on kokonaisuus, joka koskee itsenäisissä valtioissa asuvia alkuperäis- ja heimokansoja. Kokonaisuus käsittää alkuperäiskansan sosiaaliset, kulttuuriset, taloudelliset ja poliittiset instituutiot ja turvaa niiden säilymisen. Sopimus takaa alkuperäiskansalle myös sen, että sillä on oikeus itse päättää muuttuako, kehittyäkö ja miten se tapahtuu.

Suomen todellinen alkuperäisväestö erottuu väestöstä siinä, että se asuu sillä alueella, jolla se on asunut perinteisesti jo silloin, kun alueelle maan valloittamisen tai muun syyn vuoksi on tullut muuta väestöä (huom. ns. porosaamelaisten siirtolaisuus alkoi Suomeen vasta 1820-luvulla). ILO- sopimusta koskevan alkuperäis- ja heimokansaan kuuluvan ryhmän määrittelyssä on yhtäjaksoisen asuttamisen lisäksi tärkeä myös itseidentifikaatio.

Suomessa saamelaisrekisterissä oleva ryhmä on muodostettu mielivaltaisesti, eikä siinä ole toimittu saamelaiskäräjälain mukaan, koska mm. lappalaisperusteella hakeneita lappalaisia ei ole kelpuutettu saamelaisrekisteriin. Nyt sekin peruste viimeisimmässä saamelaiskäräjälakityöryhmän mietinnössä ehdotetaan ilman perusteluja kumottavaksi.

ILO-sopimus määrää, että hallitusten tulee keskustella ja neuvotella alkuperäis- ja heimokansojen kanssa, kun harkitaan myös heitä koskevia lainsäädännöllisiä ja hallinnollisia toimenpiteitä. Neuvottelut ovat pakollisia silloin, kun suunnitellaan heidän maidensa ja luonnonvarojensa tutkimista ja hyödyntämistä.

Suomessa alkuperäisestä kansanryhmästä polveutuvat statuksettomat lappalaiset, jotka tosiasiansa ovat myös saamelaisia on syrjäytetty kaikenlaisista selvityksistä, suunnitelmista ja keskusteluista. Valtiovallan onkin pyrittävä jatkossa pyöreän pöydän keskusteluihin jossa saamelaiskäräjien lisäksi mukana ovat statuksettomien saamelaisten edusmiehet.

ILO:n-sopimuksen mukaan hallitusten tulee toimia niin, että oikeaa ja täydellistä tietoa annetaan alkuperäis- ja heimokansalle neuvoteltavista asioista ja lisäksi hallitusten tulee varmistaa, että nämä vaatimukset on täytetty. Tämän kohdan Suomen valtio on kokonaan sivuuttanut, koska se on neuvotellut alkuperäiskansan kuuluvien kielellisesti etnisten saamelaisten kanssa ja sopinut asioista ja toimenpiteistä kuulematta laajasti ottaen todellista alkuperäiskansaa.

Lopuksi totean, että ILO:n-sopimuksen 2 artikla asettaa alkuperäiskansalle vaatimuksen, että sen on polveuduttava väestöstä, joka maan valloituksen tai asuttamisen tai nykyisten valtion rajojen muodostamisen aikaan asui maassa tai sillä maantieteellisellä alueella, johon maa kuuluu.

Edellä olevasta seuraa, että alkuperäisväestön oikeudet ja -yhteisön ovat tunnustaneet myös ne hallitsijat, jotka ovat ottaneet alueen hallintaansa 1300-luvulta alkaen. 1300-luvulla metsä- ja kalastajalappalaisten asema alueen alkuperäisväestönä, haltijoina ja omistajina tunnustettiin valtiosopimuksella. Myöhemmin heidän oikeutensa alueeseen omistajina ja haltijoina tunnustettiin lapinkylä- järjestelmällä.

Edellä oleva tarkoittaa sitä, että historiallisista lapinkylästä polveutuva Inarin ja Utsjoen väestö pystyy todistamaan polveutumisensa aina jopa 1400-luvulta lähtien

asiakirjoin sukupolvi sukupolvelta aina nykypäivään asti sekä sen että he ovat yhtäjaksoisesti sukupolvesta toiseen omistaneet, asuttaneet ja käyttäneet aluetta elinkeinojen ja kulttuurin harjoittamiseen.

Sama voidaan sanoa Australian aboriginaaliväestöstä. Sen sijaan siirtolaisina Australiaan tai Amerikkaan muuttaneista polveutuvaa väestöä ei voida pitää alkuperäisväestönä. Sama koskee suurinta osaa saamelaisrekisterissä olevasta väestöstä, koska valtaosa heistä on muista pohjoismaista Suomeen muuttaneiden porosaamelaisten siirtolaisten jälkeläisiä, joilla puuttuu pitkäaikainen yhtäjaksoinen side alueeseen.

Näin ollen kaikkien lainsäädäntötoimien edellytys on, että valtio tunnustaa statuksettomat saamelaiset alkuperäiskansaksi tutkimusten, kiistattoman asutus- ja oikeushistorian perusteella. Niin ikään valtion on ennen muita toimia laadittava väestöryhmien asemasta erillinen olosuhdeanalyysi sekä ratifiointiedellytysten että lainsäädännön muutosten selvittämiseksi sekä jotta syrjintä ja diskriminaatio voidaan lopettaa valtion toimintana.